

ZUS dla Studenta

w numerze: > **Niepełnosprawność i niezdolność do pracy to dwa różne pojęcia** | s. 2
> **Nie zawsze trzeba czekać na prawo do zasiłku** | s. 4
> **ZUS radzi** | s. 4

Emerytura – Twoja przyszłość w Twoich rękach

Im dłużej będziesz pracować i im więcej odłożysz składek, tym wyższą otrzymasz emeryturę.

>>> [czytaj więcej na s. 2](#)

OFE. Co warto o nim wiedzieć?

Gdy rozpoczynasz pierwszą pracę i zaczynasz odkładać swoje pierwsze składki emerytalne, powinieneś zdecydować, czy ich część będzie trafiać do otwartego funduszu emerytalnego (OFE).

>>> [czytaj więcej na s. 3](#)

Kto może skorzystać z ulgi na start i preferencyjnych składek

Jeśli rozpoczynasz działalność gospodarczą, możesz przez 6 miesięcy nie płacić składek na ubezpieczenia społeczne, a następnie przez 2 lata płacić niższe składki.

Warunki

Możesz skorzystać z ulgi na start, czyli przez 6 miesięcy kalendarzowych nie płacić składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli spełniasz oba następujące warunki:

- podejmujesz działalność gospodarczą po raz pierwszy albo ponownie po co najmniej 60 miesiącach kalendarzowych od ostatniego jej zawieszenia lub zakończenia,
- nie wykonujesz dla byłego pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w tym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

Skutki

Jeśli korzystasz z ulgi na start, nie masz ubezpieczeń społecznych. Dlatego gdy w tym czasie zachorujesz, będziesz opiekować się chorym członkiem rodziny albo

ZUS i FUS to nie to samo

Składki na ubezpieczenia społeczne trafiają do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). ZUS jedynie obsługuje ten fundusz i zarządza jego środkami, m.in. zapisuje składki na indywidualnych kontach i dba o terminową wypłatę emerytur, rent, zasiłków i innych świadczeń.

Często słyszymy, że opłacamy składki na ZUS. Nie jest to jednak prawda. Trzeba odróżnić ZUS od FUS. Choć skróty te różni tylko jedna litera, oznaczają one zupełnie co innego. Ten pierwszy zna większość z nas – to Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast już zdecydowanie mniej osób wie, co to Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Mówiąc w bardzo dużym uproszczeniu, FUS to skarbonka, do której wpływają co

miesiąc składki od wynagrodzeń czy przychodów i z której wypłacane są świadczenia. Ta ogromna skarbonka dzieli się na kilka mniejszych. I tak emerytury finansuje się z funduszu emerytalnego, renty – z rentowego, a świadczenia w razie choroby i macierzyństwa – z chorobowego. Jeśli komuś zdarzy się wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, to przysługują mu świadczenia z funduszu wypadkowego.

FUS jest obsługiwany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Oznacza to, że ZUS pobiera składki i wypłaca świadczenia. Nie prowadzi przy tym własnej polityki finansowej – realizuje tylko przepisy. Nie ustala samodzielnie wysokości składek czy świadczeń, bo o tym decyduje parlament.

ZUS i FUS to dwa odrębne byty. Ta rozdzielność gwarantuje, że ani jedna złotówka ze składek nie wpływa na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. ZUS zapisuje skrupulatnie każdą składkę na indywidualnych kontach osób ubezpieczonych. Nie ma zatem możliwości, by jakiegokolwiek wydatki ZUS pomniejszyły świadczenia wypłacane obecnie lub w przyszłości. ZUS otrzymuje wynagrodzenie za obsługę FUS i milionów klientów. Jest to tzw. odpis, którego wysokość co roku ustalają sejm i senat, a pochodzi on z budżetu państwa.

urodzi Ci się dziecko, nie otrzymasz żadnych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego:

- zasiłku chorobowego,
- świadczenia rehabilitacyjnego,
- zasiłku macierzyńskiego,
- zasiłku opiekuńczego.

W okresie ulgi na start nie będziesz mieć także prawa do świadczeń w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

(zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego).

Okresu, w którym nie będziesz opłacać składek na ubezpieczenie emerytalne, nie uwzględnimy też, gdy będziemy ustalać Twoje prawo do emerytury, ani nie podwyższy on jej wysokości.

Czas, w którym korzystasz z ulgi na start, nie będzie się liczył, gdy będziemy ustalać prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy i jej wysokość.

Po uldze na start preferencyjne składki

Gdy wykorzystasz 6 miesięcy ulgi na start lub wcześniej z niej zrezygnujesz, będziesz mógł opłacać preferencyjne składki. Możesz też opłacać preferencyjne składki od razu po rozpoczęciu działalności.

Preferencyjne składki będziesz opłacać, jeśli spełnisz oba następujące warunki:

- nie prowadziłeś pozarolniczej działalności w ostatnich 60 miesiącach kalendarzowych przed rozpoczęciem działalności gospodarczej (nie wlicza się w to okres, gdy korzystałeś z ulgi na start),
- nie wykonujesz dla byłego pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w tym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

>>> [ciąg dalszy na s. 2](#)

Emerytura – Twoja przyszłość w Twoich rękach

Im dłużej będziesz pracować i im więcej odłożysz składek, tym wyższą otrzymasz emeryturę.

Twierdzenie, że nie warto opłacać składek, skoro i tak emerytury będą niskie, to mit. Twoja emerytura zależy od stanu indywidualnego konta emerytalnego, które dla Ciebie prowadzimy albo będziemy prowadzić, gdy zaczniesz pracować i odkładać składki.

Proste działanie matematyczne

Twoja emerytura to wynik prostego dzielenia zgromadzonych i zwaloryzowanych składek emerytalnych przez średnie dalsze trwanie życia.

Składki waloryzujemy, aby zachować ich realną wartość – mnożymy przez przyjęty wskaźnik, który zależy od poziomu inflacji i wynagrodzeń w Polsce.

Im później przejdziesz na emeryturę, tym niższe będzie średnie dalsze trwanie życia, przez które podzielimy zgromadzone składki emerytalne. Tablice średniego dalszego trwania życia ogłasza co roku prezes Głównego Urzędu Statystycznego w „Monitorze Polskim”.

Ty decydujesz o wysokości swojej emerytury

Ty zdecydujesz, jak długo będziesz płacić składki emerytalne i kiedy zaczniesz pobierać emeryturę. Czas decyzji, czy przejść na emeryturę zaraz po osiągnięciu wieku emerytalnego, czy dłużej pracować, to odległa przyszłość. Jednak już od początku kariery zawodowej trzeba dbać o wysokość emerytury. Lata pracy bez składek, np. na pod-

Kto może skorzystać z ulgi na start

>>> ciąg dalszy ze s. 1

Preferencyjne składki opłacasz przez 24 kolejne miesiące kalendarzowe. W 2018 r. najniższe składki na ubezpieczenia społeczne to 199,34 zł z ubezpieczeniem chorobowym lub 183,90 zł bez tego ubezpieczenia. Składka wypadkowa, a więc i łączna kwota składek, będzie wyższa, jeśli zatrudniasz więcej niż 9 pracowników. Wtedy sposób ustalania składek wypadkowej sprawdź w poradniku na www.zus.pl albo zapytaj o niego w naszym oddziale lub Centrum Obsługi Telefonicznej (22 560 16 00, koszt według Twojej umowy z operatorem). Składki na ubezpieczenia społeczne obliczasz od zadeklarowanej przez siebie kwoty, nie niższej jednak niż 30% minimalnego wynagrodzenia. W 2018 r. to 630 zł.

Twoja decyzja, od jakiej podstawy wymiaru opłacisz składki, będzie miała wpływ na wysokość świadczeń, które przysługują:

- z ubezpieczenia chorobowego (zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek macierzyński, zasiłek opiekuńczy),
- z ubezpieczenia wypadkowego (m.in. zasiłek chorobowy, świadczenia rehabilitacyjne),
- z ubezpieczenia emerytalnego i ubezpieczeń rentowych (emerytura, renta).

Jeśli będziesz opłacać składki od 30% minimalnego wynagrodzenia, to od tej kwoty będzie obliczony m.in. Twój zasiłek chorobowy, macierzyński, opiekuńczy.

Ubezpieczenie zdrowotne zawsze obowiązkowe

W okresie, w którym korzystasz z ulgi na start lub opłacasz preferencyjne składki, jesteś obowiązkowo objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Minimalna składka zdrowotna w 2018 r. wynosi 319,94 zł. Składkę zdrowotną naliczasz od podanej przez Ciebie kwoty, nie niższej jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale poprzedniego roku kalendarzowego (włącznie z wypłatami z zysku). W 2018 r. to 3554,93 zł.

Niepełnosprawność i niezdolność do pracy to dwa różne pojęcia

Mimo że niepełnosprawność może powodować wiele ograniczeń, to jednak nie zawsze oznacza ona niezdolność do pracy. Wiele osób z niepełnosprawnością pracuje zawodowo. Niepełnosprawność nie jest więc tożsama z niezdolnością do pracy.

System orzecznictwa o niepełnosprawności i system orzecznictwa dla potrzeb rentowych (czyli orzecznictwa o niezdolności do pracy) to odrębne systemy. Orzekaniem o niepełnosprawności i niezdolności do pracy zajmują się inne instytucje, które działają na podstawie zupełnie innych przepisów. Lekarze orzekający w jednym i drugim systemie wydają orzeczenia w zupełnie różnych celach.

Może się zdarzyć, że lekarze orzecznicy ZUS uznają osobę z niepełnosprawnością za zdolną do pracy. Osoby z niepełnospraw-

nością mogą być pracownikami co najmniej tak samo dobrymi, a nawet lepszymi niż pełnosprawni. Osoba, która porusza się na wózku inwalidzkim, a więc jest niewątpliwie niepełnosprawna, może być przecież doskonałym grafikami komputerowym, dziennikarzem, muzykiem.

Tymczasem ZUS wypłaca rentę tym osobom, które utraciły zdolność do pracy i samodzielnego utrzymywania się. Każdemu z nas grozi takie ryzyko i dlatego wszyscy obowiązkowo jesteśmy od niego ubezpieczeni. Gdy nastąpi wypadek lub choroba, które sprawią, że nie będziemy mogli pracować (i to nie tylko w swoim zawodzie, ale w ogóle), otrzymamy rentę.

Jeśli lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS ustalą, że istnieje możliwość przekwalifikowania danej osoby i może ona wykonywać inną pracę niż dotychczas, to mimo niepełnosprawności nie dostanie orzeczenia o niezdolności do pracy. Na przykład górnik, który choruje na płycę płuc, może się przekwalifikować, zostać sprzedawcą i dzięki temu nadal pracować i zarabiać.

OFE. Co warto o nim wiedzieć?

Gdy rozpoczynasz pierwszą pracę i zaczynasz odkładać swoje pierwsze składki emerytalne, powinieneś zdecydować, czy ich część będzie trafiać do otwartego funduszu emerytalnego (OFE).

Składka emerytalna wynosi 19,52% pensji brutto. Jeśli pracodawca zatrudni Cię na podstawie umowy o pracę, to będziecie finansowali tę składkę po połowie. Oznacza to, że szef potrąci z Twojego wynagrodzenia tylko połowę składki, a drugą połowę opłaci z własnych środków. Jeśli będziesz prowadzić działalność gospodarczą, to sam będziesz finansować całą składkę emerytalną (19,52%).

Podział składki na dwie albo trzy części

Gdy Twój pracodawca przekaze składkę emerytalną do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo sam ją przekażesz jako przedsiębiorca, podzielimy ją na dwie albo trzy części.

Sposób podziału składki zależy od tego, czy podpiszesz umowę z OFE. Masz cztery miesiące od rozpoczęcia pierwszej pracy na podjęcie decyzji i możesz ją zmienić raz na cztery lata.

OFE funkcjonują od prawie dwóch dekad. Ich celem jest pomnażanie pieniędzy klientów. Zazwyczaj inwestują je w papiery wartościowe. Może to przynieść duży zysk, ale wiąże się też z ryzykiem straty. Dlatego uczestnictwo w OFE jest dobrowolne.

Jeśli podpiszesz umowę z OFE, podzielimy Twoją składkę emerytalną w następujący sposób:

- 12,22% składki zapiszemy na indywidualnym koncie ubezpieczonego, które to my będziemy dla Ciebie prowadzić (I filar),
- 4,38% składki zapiszemy na Twoim subkoncie (wydzielonej części konta, II filar),
- 2,92% składki przekażemy do OFE, który wybierzesz (II filar).

Jeśli nie podpiszesz umowy z OFE, to będziemy dzielić składkę emerytalną tylko na dwie części:

- 12,22% zapiszemy na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego,
- 7,3% zapiszemy na Twoim subkoncie.

Trzy filary

Podział składki emerytalnej związany jest z tzw. filarami emerytalnymi. Konto ubezpieczonego, które będziemy dla Ciebie prowadzić, to I filar. Natomiast subkonto oraz OFE albo tylko subkonto to II filar. Zasadnicza różnica między tymi filarami polega na tym, że składki zgromadzone w II filarze (w OFE i na subkoncie) mogą być dziedziczone.

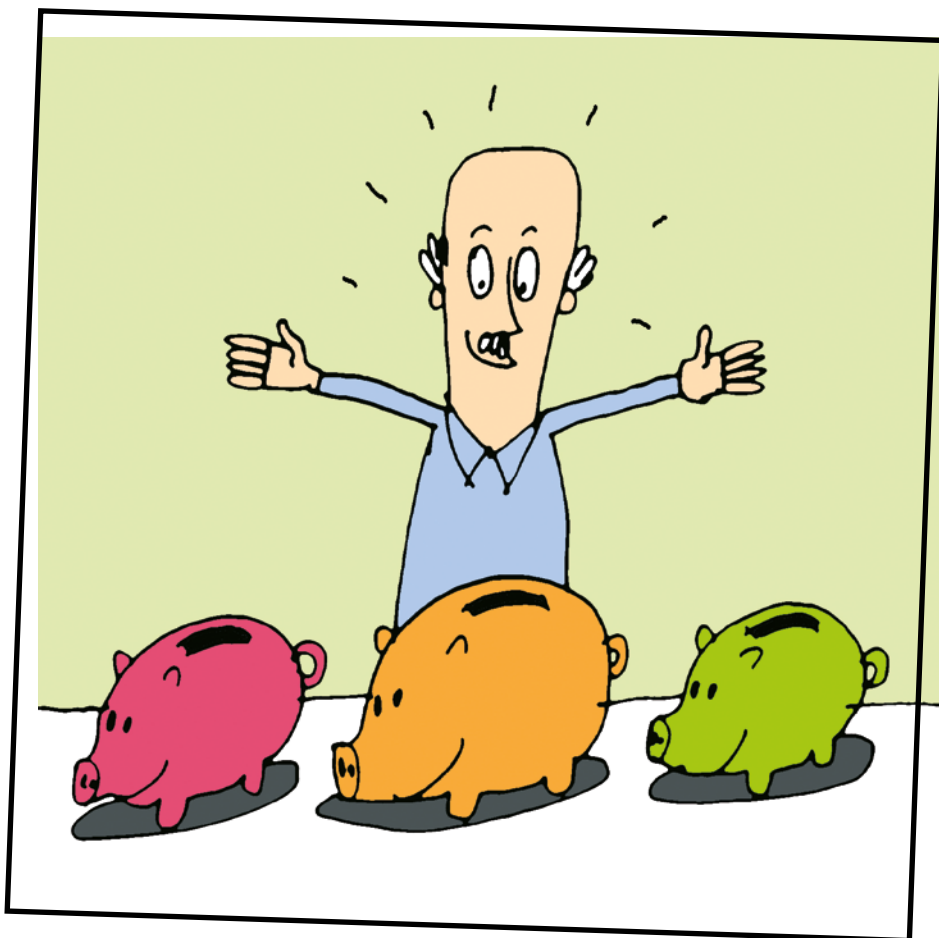
Z kolei III filarem zarządzają prywatne instytucje. Emeryturę z tego filaru otrzymają osoby, które opłacają dodatkową składkę, np. w ramach pracowniczych programów emerytalnych, otworzą indywidualne konto emerytalne albo indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego.

Subkonto

Subkonto, które prowadzi ZUS, to wydzielona część Twojego konta w ZUS. Od Ciebie zależy, czy na subkonto trafi 4,38% składki emerytalnej, czy 7,3%.

Co roku waloryzujemy środki zapisane na Twoim subkoncie. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan subkonta nie może się obniżyć. Wskaźnik rocznej waloryzacji zależy od tempa rozwoju polskiej gospodarki (PKB). Wartość środków na subkoncie nie zależy natomiast od zawirowań na rynku finansowym. Dlatego są na nim bezpieczne.

W odróżnieniu od środków na koncie ubezpieczonego (I filar) zwaloryzowane środki zapisane na subkoncie (II filar) są dzielone np. w wyniku rozwodu albo unieważnienia małżeństwa, a po śmierci osoby ubezpieczonej trafiają do wskazanych przez nią osób uprawnionych, a w przypadku ich braku – do jej spadkobierców.

Podział składki emerytalnej (19,52%), gdy podpiszesz umowę z OFE

Konto ubezpieczonego, które prowadzi ZUS
(I filar)
12,22%

Subkonto, które prowadzi ZUS
(II filar)
4,38%

OFE
(II filar)
2,92%

Podział składki emerytalnej (19,52%), gdy nie podpiszesz umowy z OFE

Konto ubezpieczonego, które prowadzi ZUS
(I filar)
12,22%

Subkonto, które prowadzi ZUS
(II filar)
7,3% (4,38% + 2,92%)

Nie zawsze trzeba czekać na prawo do zasiłku

Zwykle zasiłek chorobowy przysługuje po określonym okresie ubezpieczenia. Aby otrzymać zasiłek, pracownicy muszą być objęci ubezpieczeniem chorobowym przez 30 dni, a zleceniobiorcy i przedsiębiorcy – przez 90 dni. Od tej zasady są jednak wyjątki. Jeden z nich dotyczy studentów.

Jeśli jesteś absolwentem szkoły lub szkoły wyższej i zostaniesz objęty ubezpieczeniem chorobowym w ciągu 90 dni od ukończenia szkoły lub uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych, to dostaniesz zasiłek w razie choroby bez tzw. okresu wyczekiwania.

Termin 90 dni dla uczniów liczy się od daty na świadectwie, a dla studentów – od dnia egzaminu dyplomowego (w przypadku kierunków lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz weterynarii – od daty złożenia ostatniego egzaminu ustalonego w planie studiów, a w przypadku farmacji – od daty zaliczenia ostatniej praktyki przewidzianej w planie studiów).

Ubezpieczenie chorobowe dla pracowników jest obowiązkowe, a np. dla zleceniobiorców i osób prowadzących działalność gospodarczą – dobrowolne. Pracownika do ubezpieczeń zgłasza pracodawca, a zleceniobiorcę – zleceniodawca. Jeśli będziesz

zleceniobiorcą, to zleceniodawcy zgłaszasz, że chcesz przystąpić do ubezpieczenia chorobowego. Zleceniodawca przekazuje za Ciebie dokumenty do ZUS. Jeśli natomiast będziesz prowadzić działalność gospodarczą, to sam musisz się zgłosić do ubezpieczeń, w tym do chorobowego. Warto do niego przystąpić, bo zapewnia prawo do świadczeń w razie choroby i macierzyństwa – do zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego.

ZUS partnerem kampanii „Pracuję legalnie”

„Pracuję legalnie” to trzyletnia ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca legalności zatrudnienia. Realizują ją Państwowa Inspekcja Pracy i Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Z kontroli Państwowej Inspekcji Pracy (PIP) dotyczących legalności zatrudnienia wynika, że praca bez umowy i bez zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych to najistotniejsze problemy polskiego rynku pracy. Dlatego wspólnie z PIP kierujemy do pracodawców i pracowników kampanię „Pracuję legalnie”. Jej cele są następujące:

- uświadamiać korzyści z legalnej pracy oraz zagrożenia z wykonywania pracy nierejestrowanej lub deklarowanej fałszywie,
- piętnować powierzanie pracy z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa,
- informować o możliwościach skorzystania z pomocy PIP.

Więcej informacji na www.prawawpracy.pl.

ZUS radzi

Czy stypendium jest oskładkowane?

Jestem studentem. Dostałem skierowanie na staż w ramach projektu finansowanego ze środków UE. Czy od stypendium, które dostanę, będą opłacane składki?

Od stypendium nie będą opłacane składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- nie ukończyłeś 26 lat,
- skierowanie na staż wystawił inny podmiot niż urząd pracy,
- obowiązek stażu wynika z programu nauczania.

Czy od umowy zlecenia z własnym pracodawcą trzeba opłacać składki?

Studuję i pracuję. Jeśli podpiszę ze swoim pracodawcą umowę zlecenia, to czy będzie ona nieoskładkowana, bo nie ukończyłam 26 lat?

Od umowy zlecenia zawartej z własnym pracodawcą muszą być opłacone wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Pracodawca sumuje przychód z umowy o pracę oraz umowy zlecenia i od łącznej kwoty nalicza składki.

Kto zgłasza studenta do ubezpieczenia zdrowotnego?

Zacząłem studiować. Kto powinien mnie zgłosić do ubezpieczenia zdrowotnego – rodzice czy uczelnia?

Jeśli nie ukończyłeś 26 lat, Twój rodzic zgłasza Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Nie martw się, nie będzie musiał z tego powodu opłacać wyższej składki. Gdy Twój rodzic nie jest ubezpieczony (nie pracuje) albo masz więcej niż 26 lat, do ubezpieczenia zdrowotnego powinna Cię zgłosić uczelnia.

Jakie są skutki dorabiania do renty rodzinnej?

Ja i mój brat studiujemy. Mamy prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. Brat podpisał umowę o pracę i będzie łączył studia z pracą. Czy jego dodatkowe przychody będą miały wpływ na wysokość naszej renty?

Jeśli prawo do renty rodzinnej ma więcej niż jedna osoba, renta jest dzielona na równe części między osoby, które ją pobierają. Jeśli Twój brat będzie osiągał przychody z umowy o pracę, to może mieć to wpływ na wysokość jego części renty rodzinnej. Ty będziesz otrzymywał swoją część renty w niezmiennionej wysokości.

Jeśli przychód Twojego brata przekroczy 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (od 1 września do 30 listopada 2018 r. to 5877,40 zł), zawiesimy mu rentę. Gdy jego przychód przekroczy 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (od 1 września do 30 listopada 2018 r. to 3164,80 zł), ale nie będzie wyższy niż 130% przeciętnego wynagrodzenia (5877,40 zł) – zmniejszymy mu rentę. Aktualne progi zarobkowe można sprawdzić na stronie www.zus.pl w zakładce: [Baza wiedzy] > [Składki, wskaźniki, odsetki] > [Wskaźniki].